

(תפ"ט י"ב) בשם סי' צחי כהונה בספיק"ע לרוב הפוסקים צו"ח דרבנן ואין להחמיר כסדרת ר"ח צביה"ש עיי"ש, יכול גם עכשיו לספור עממם, ואף שלא החפלה ערבית עדיין יכול לספור כנ"ל. אמנם צ"ח אינו ענין לנדון שאלחו. 1234567

ב

ע"ד המתאחר מלקרות ק"ש וברכותי של ערבית עם הצבור, שדינו להתפלל תפילת י"ח עם הצבור ולהשלים ק"ש וברכותי לאחר התפילה, מתי יספור ספיה"ע, ולבאורה לפי הכלל דתדיר ושאינו תדיר תדיר קודם, ק"ש שהיא דאור, ותדירה, קודמת לספיה"ע שהיא דרבנן לרוב פוסקים, וגם אינה תדירה, ואף שיפסיד בזה ספירה עם הצבור, מ"מ קדימת התדירה היא מדינא דגמ, וספירה עם הצבור אינו מצד הדיון, או י"ל שכוון שהתפלל תפילת י"ח עם הצבור נמשך הוא עם הצבור, ובה אין ראוי מהמניא דמיירי בענין שאין דעתו להתפלל עכשיו מאיזה סיבה שהיא, משא"כ בדעתו להתפלל עכשיו, י"ל דיקדים להתפלל בכדי להקדים את התדיר עכתי"ד.

הנה כאשר ילא לאור השתא ספר שנקרא צין פסח לשנועות, ראיתי שם (ע"י נ"ו) הנכונה החז"ח (שנסדר ע"י הגר"ח קניבסקי שליט"ח) כתוב שם (אות ד') צו"ח: העידו שחזיר לספור ספירה עם הצבור לפני קריאת שמע וברכותי עכ"ל, ולא הבנתי הדיוק לפני ק"ש וברכותי, ולא אמר לפני ערבית, משמע לבאור שכוונתו כשאלת כ', שכבר התפלל שמ"ע עם הצבור ועדיין לא אמר ק"ש וברכותי, וכתיר לספור ספירה עם הצבור לפני ק"ש וברכותי ויש לזרז הדברים עם המסדר הנ"ל.

והנה כי כן יש להוכיח מדברי זיאר הלכה (רס"י תפ"ט) שהביא שם בשם ספר מור וקיעה טעם על מה דאיהא בש"ע שם, דכליל שני אחר תפילת

ערבית מחחילין העומר, דסופרין אחר התפילה משום דצדורות הראשונים הי' המנהג להתפלל ערבית קודם הלילה, ובסיום המעריב התחילה הלילה ולא היו סופרין כדון בתחילת הלילה עיי"ש, והנה כפי הדין המבואר (בסי' רל"ה ס"א) אם הצבור מקדימין לקרות ק"ש מצטוד יום יקרא עממם ק"ש וברכותי ויחפלה עממם וכשיגיע הזמן קורא ק"ש בלא ברכות עכ"ל, אי"כ היו לריכין לקרות ק"ש בסיום המעריב קודם ספיה"ע, ואף גלאמר דצמור וקיעה ל"ל הא דמציא צביאר הלכה שם בשם החק יעקב (ס"ק ע"ז) דמדינא לריך להקדים ק"ש ותפילה שהוא תדיר, (ובאמת צ"כ למד לא ס"ל המו"ק מטעם דתדיר), אבל לא נראה דפליג החק יעקב צמלאות כנ"ל דבסיום מעריב התחילה הלילה, שיהיו הצבור קורין ק"ש קודם ספיה"ע, ועכ"ח משום דכמה מן הצבור יוכלו להתפללו ערבית, סומכין על ק"ש שעל מעמם, כמו שנתאר (סי' רל"ה), אבל ספיה"ע לריכין לספור בזמנו וכמ"ש בש"ע הרב (סי' הפ"ט סעי' י"ז), ולכן לא העריחו את כל הצבור לקרות ק"ש גם באופן הנ"ל קודם ספיה"ע אף שכבר היה לילה, ואף אותן שמקפידין על קריאת ק"ש בזמנה סופרין עממם, וי"ל דאף דק"ש תדיר, מ"מ אין קורין ק"ש קודם ולספור אח"כ ביחידות, דצו"ח שייך אל תפרוש מן הצבור כיון שסופרין בזמנה, וגם שייך מש"כ בסידור היעב"ץ (בסדר יו"ט ראשון ש"פ) דסופרין צבכ"ג צרוב עם עיי"ש, והיינו אף דאין בספיה"ע דין מנין בעשרה, אבל יש משום רוב עם. וביותר לפי"מ שכתב הש"ח בחוק דבריו ומובא צח"י (תפ"ט אות ע"ז) "וספירה צבכ"ג עיי"ש, דמשמע מדבריו דיש ענין לק"ש וספירה צבכ"ג כמו לענין תפילה עיי"ש כנלע"ד, וגם היעב"ץ י"ל דס"ל כן, אך צא להוכיח דאפילו אם יש מנין צביתו מ"מ צבכ"ג עדיף דיש רוב עם.

והנה כי כן יש להוכיח מדברי זיאר הלכה (רס"י תפ"ט) שהביא שם בשם ספר מור וקיעה טעם על מה דאיהא בש"ע שם, דכליל שני אחר תפילת

סימן נו

בנדון בספר ספיה"ע נ"ח מינוט אחר השקיעה, והוא מחמיר בכל הענינים כר"ת עכ"פ בדאורייתא, אם יכול לספור שאר הימים בברכה

שאר הימים בברכה, וכמו שהביא בשע"ת (תפ"ט סק"כ) בשם ספר בית דוד, שכתב אם נזכר בסוף היום בביה"ש ומנה או בלא ברכה, ימנה שאר הימים בלא ברכה דליכא ס"ס גמור, ובברכ"י גמגום בזה קצת עיי"ש עכתי"ד, והסברת דברי הבית דוד, דבשלמא בנוגע ליום שלאחריו שפיר הוי ס"ס, אי דלמא בדיעבד זמנה כל המעלי"ע, ב' דילמא אין הימים מעכבים זא"ז וכדס"ל לר"י, וכמ"ש בשע"ת (אות מ"ה) שם, משא"כ בביה"ש של יום העבר, דלמא הוי כבר לילה, ודלמא אין לו תשלומין ביום, היינו ס"ס לחומרא, ומד"ש אין להקל ג"כ מטעם ספיקא דרבנן, וכמ"ש הרא"ש, דיש ב' ס"ס להחמיר עכתי"ד.

אמנם עדיין צ"כ, דלפי"מ שס"ל לרוב הפוסקים לספירה דרבנן, הרי כמו שיש צי ספיקות

בס"ד, ירושלים עה"ק ת"ו יום ה' ל"ו למנב"י תדש"ם לפ"ק.

שוכט"ס לנכדי היקר הרח"ח חוב"ט מופלג בהפלגת חו"ב מזה"ר פנחס שליט"א ואל כל ב"ב היקרים שיחי לאישט"א.

אחדשה"ט באה"ר.

הנה ראיתי את הברור הלכה למעשה שהעלית, בדבר מעשה שהי', שהציבור עמדו בספיה"ע, והי' אז נ"ח מינוט אחרי השקיעה, ונזכר אחד שלא ספר ספיה"ע של אתמול, וספר אז בלא ברכה, והוא מחמיר תמיד כר"ת עכ"פ בדאורייתא, ונפשו בשאלתו אם יכול לספור שאר הימים בברכה ע"כ, ומה מאד נהנתי מדבריך לברר הלכה זו בהשכל ודעת תורה וראוי לאדפוסי אדרא, ומסקנתך מבמה טעמים המבוארים בדבריך, דאין לספור

להחמיר, דדילמא כבר הוי לילה, צי ואף אס הוי יום
דילמא אין לו חשלוּמין ציום, יש צי ספיקות להקל, אי
דילמא עוד יום, צי דילמא כבר צי דאין הימים מעבדים
זא"ז. ושוב הוי ספק השקול וצדדנן להקל. ועי' בספרי
מנח"י (ח"א סי' מ"ח אות ב').

ואפ"ל בזה דכונה שאלה זו הוצא גם בתש"י ביה
שלמה (או"ח ח"א סי' ק"צ) והוא חזר ללמד
דיברך בשאר ימים, וכי שפיר הוי ס"ס, אלא דעדיין יש
לפקפק לפי מש"כ הפמ"ג (בפתיחה לה' ברכת השחר)
להסתפק צ"ס לחומרא בצרכה אי יצרך, וע"ז הביא
הבית שלמה מדברי הרמב"ם (פ"א ממנוגה) שכתב
דעיר שהוא ספק אם מוקפת חומה מימנה יבצ"ג
דקוראין בשני הימים, ומצרכין על קריאתה צ"ד לבד,
הואיל והיא זמן קריאתה לרוב העולם, וכ"כ צר"ן
(פ"ק דמגילה) דמצרך צ"ד משום שהולכין אחר רוב
העולם, וכ"פ בש"ע (סי' תרפ"ח), וש"מ דאף לענין
ס"ז אזלינן צחר רוב, והב"ד צחר ס"ס עיי"ש, וא"כ
כל זה נוחא אס יש ס"ס, אבל אס אין ס"ס, אף אס
נאמר דשייך בזה ספיקא דרבנן, מ"מ צנוגע לצרכה אין
לצרך מספק זולת היכא דאיכא רוב או ס"ס כג"ל.

אוצר החכמה

והנה צב"ש שם צנה יסוד לצרך אח"כ בשאר הימים,
דכפי הנראה מלשון חב"ד הא דכתב בספק אס
דילג יום דיספור בשאר ימים בצרכה, לאו מטעם ס"ס
לחוד, אלא משום דמעיקר הדין דעת צב"ג דאס דילג
יום אחד מפסיד ספירות שאר הימים, משום דבעינן
תמימות, דעת יחידאי היא, וכל הקדמונים חלקו עליו,
והתוס' צמנחות (דס"ז ד"ה זכר) דחו דעתו לגמרי
וכו', ואף אס דילג ספירת יום אי לגמרי, הי' לנו לומר
דיספור אח"כ בצרכה, רק כיון שנתפשט המנהג לחוש
לדעת צב"ג ולספור אח"כ בלא צרכה אין לשנות המנהג,
ומש"ה אס יש ספק אס דילג כיון שאין בזה מנהג, יש
לנו לסמוך על כל הקדמונים דלא צב"ג ולספור אח"כ
בצרכה ע"ש בזה"ד, וא"כ גם צנ"ד צספר ציה"ש אף
שאין בזה ס"ס מעליא, אעפ"כ יש לספור אח"כ בצרכה
מטעם הנ"ל וכי עכ"ל, וכן חזר אח"כ צמסקנתו עיי"ש,
ובה"ג כתב צספר אחרות חיים (סי' תפ"ע אות י"ד)
צסם ספר מאורי אור, על מה דאיתא שם (סעי' ח')
דאס מסופק אס דילג יום אחד יספיר בשאר ימים
בצרכה, דאף דספק צרכה להקל, שאני הכא שיש גדולי
הפוסקים דגם צודאי שכתב מצרך, ועוד הביא שם
צאר"ה צסם ספר אור החיים (פ' אמר מליה ש"ז)
דפסק להלכה למעשה, דאף צודאי שכתב יום אי ולא
צרך, מונה בשאר לילות בצרכה, דכך הוא דעת כל
הראשונים, ואין ציד פוסק אחד להכריע נגד רוב צנין
ורוב מנין "וכך הכהיג האמו"ר זצ"ל וכל הצדיקים כך
הלכה פסוקה צלי גמגום" עכ"ל, וכתב צאר"ה דאס כי
עדותו נאמנה מאד, עכ"ז לא נוכל להורות הלכה למעשה
נגד הכרעת הש"ע עיי"ש.

ולעומת זה ראיתי בתש"י מהר"א הלוי (סי'
קנ"ה) דנשאל ג"כ כדון שאלתיו, צאחד
שכתב לספור ספירת העומר וזכר ציה"ש של יום
המחרת וספר בלא צרכה, אס יכול לספור בשאר הימים
בצרכה, וכתב שם עלה עמוק ליישב דאף צב"ג הוי
ס"ס לצרך, ואין ס"ס לאידך גיסא, ומ"מ נ"ל לספור
בשאר לילות בלא צרכה אף דהוי ס"ס, וכן משמע
מדברי המג"א שם (סי' ח') שכתב כיון די"א מלות
א"ל כוונה אסור לצרך שנית, אף דגם שם הוי ס"ס
שמה ציה"ש יום, ושמה מלות לריכות כונה, ואפ"ה
אסור לצרך בלילה ע"ש, וכן משמע מדברי העו"ז שם
(סק"ז) שכתב, דדין זה אינו רק לכתחילה, משום דהוי
כמתכוון שלא ללאת, אלמא דאס הי' סתמא ואיכא ספק
אס מלות לריכות כוונה אסור לצרך, אף דשם מיירי
צציה"ש והוי ס"ס עכת"ד. ולפי הנ"ל, אין רא"י מדברי
המג"א והעו"ז הנ"ל, דשאני צנוגע צספק אס דילג
יום אי, דלרוב פוסקים ס"ל, דאף צודאי שכתב, לריך
לספור בשאר ימים בצרכה, רק להלכה נקטינן דאין
לצרך לכן צנוגע לס"ס, שפיר י"ל דיספור בשאר ימים
בצרכה כנ"ל.

אמנם כ"ז היכא דהוי צודאי ציה"ש לכל הדיעות,
משא"כ כמו צנ"ד שאלתך דהוי ציה"ש רק
לשיטת ר"ת, אבל לשיטת הגאונים כבר הי' צודאי לילה,
וציחר צמי שובה צשיטת ר"ת רק צדא"ו, ועי' צרכי
יוסף שם (סי' תפ"ע אות י"צ) צסם הרב צחי כהונה
דספירת העומר לרוב הפוסקים צזמן הזה דרבנן,
וצמידי דרבנן אין להחמיר כצצרת ר"ת צציה"ש עיי"ש,
(ועי' צספרי מנח"י ח"ד סי' נ"ג נ"ד צנוגע לענין פלג
המנחה ואגב מוצאים השיטות צענין ציה"ש), והנה גם
צתי בית שלמה שמאד צנוגע לשאלתין דבשאר הימים
יצרך בצרכה מטעם הנ"ל, ומ"מ מצויים צזה"ל: אמנם
לריך רי"מ נחקור אס הי' ציה"ש ממש צשיעור המצואר
צש"ע (סי' רס"א) כי העולם צסציוצות אלו מתפללים
מנחה צלינה ממש ושמים חושך לאור וילג כיום יאיר
להם ואומרים שעדיין יום הוא וכי עכ"ל, וצכן צכעין
השאלה שלך צצבר הי' נ"ח מיוט אחר השקיעה,
דלשיטת הגאונים כבר הוי לילה ודאי, וצזה אף למאן
דמחמיר לענין צצח כר"ה, אבל לשאר דצרים צגון
לספירה"ע מיקל, דהוי זולת דזכר דלא ספר אהמול, הי'
בופר ציהד עם הצבור הספירה של עכשיו, ולכ"ע אף
צציה"ש ודאי, ל"ה יותר מצ"ס לחיוב, ואף על הס"ס
יש לפקפק אס הוי כנ"ל, ונוסף ע"ז צנ"ד דלכ"פ הוי
ודאי לינה כנ"ל, צב"ג נראה דלמעשה אין לצרך
וכנזכר צדצריך.

והנני בזה דושה"ע צאה"ר ועזה וחותם צכל חותמי
צרכות צקינך אובצך לנצח.

יצחק יעקב ווייס